

ROZSIĄĆ (28) *vb pf*

rozsiać (27), **rosiać** (1); rozsiać : rosiać *Mącz* (3:1).

rozś- (17), rozł- (7), rosł- (3).

o jasne; w *inf* -ą- (6), -a- (1); -ą- : -a- *SkarŻyw* (1:1); *imp* z tekstu nieoznaczającego pochyleń; w *fut* e jasne; w pozostałych formach -ą- (16), -a- (1); -ą- : -a- *Mącz* (1:1).

inf rozsiać (7). ◇ *fut* 1 sg rozsieję (2). ◇ 3 sg rozsieję (1). ◇ *praet* 3 sg m rozsiał (7). ◇ 3 pl m pers rozsiali (1). ◇ *plusq* 3 sg m był rozsiał (1). ◇ *imp* 2 sg rozsi(e)j (1). ◇ *con* 3 sg m by rozsiał (4). ◇ *impers praet* rozsiano (2). ◇ *part praet act* rozsiałwszy (2).

Sł stp notuje, *Cn s.v. sieje*, *Linde XVIII w.*

1. Rozsypać, rozrzucić; *seminare Vulg, PolAnt; conserere, disseminare, iacere, perserere Mącz; dispergere PolAnt; dissipare Cn* [w tym: co (9), kogo (*Przen*) (4)] (15) : *Consero, Pofiać/ Rozsiać. Rozłádzic. Polzczepic. Mącz* 387a, 387b.

rozsiać po czym (1): Cálchás mówi/ náłz wyiazd tym kłztałtem przyśpieie/ Kiedy z Hektorá popiół po morzu rozśieie. *GórnTroas* 45.

Przen (6) :

rozsiać po czym (1): Pátrz co mogli/ co kości/ po polu rozśiano *GórnTroas* 59.

a) O ludziach: rozproszyć (4) :

rozsiać między kogo (1): Y wroci Iehowá Bog twoy plon twoy/ y zmiłue fie nád tobą/ y obroci fie á zbierze cię ze włzech ludzi/ między ktore cię rozłiał Iehowá Bog twoy *BudBib Deut* 30/3.

rozsiać między kogo a. między kim (2): y rozmnożę ie [dom Józefów] ták iáko byli przedtym rozmnożeni. A rozłieię ie między ludy *Leop Zach* 10/9; *BudBib Zach* 10/9.

rozsiać po czym (1): A (ták) podnioś [!] [*Pan*] rękę swoię ná nie [na ojców naszych]/ áby ie położył w pułczy. Y áby położył nálienie ich między pogány/ y áby ie rozśiał poziemiach. *BudBib Ps* 105/27.

b) O przedmiotach materialnych: rozdać (1) : Ták pięknie rozsiałwzy dobrá świeckie: íam íię nawięcey w tey máietności kochał: nic niemieć/ iedno vbogą ciálu żywność. *SkarŻyw* 235.

a. Rozrzucić nasiona, aby wyrosły rośliny, posiać, zasiać (6) : oładzili też dwá Byki okrutne/ ktorým ogień z gęby ízedł/ iákoby żadny tey íkory z wełną złotą nie dołtał/ áż ktoby tymi Woły orał á Smokowe zęby rosłiał *BielKron* 54.

Zwrot: »rozsiać nasienie« = *semen iacere Mącz* [*szyk zmienny*] (3): Wezmi nálienia czołnkowego rosłiey że ie *FalZioł* I 5c; [*druga żona króla Atanasa*] Połufzyłá nálienie włzelkie ktore miano íiac w folwárcech táiemnie/ á gdy ie rosłiano/ nie wełzłó. *BielKron* 53v; *Mącz* 195c.

Przen (2) :

rozsiać w czym (1): *RejPos* 54 *cf Szereg*.

Zwrot: »nasienie rozsiać [po czym]« (1): A toć [*tj. człowiek*] íeft to nálienie/ ktore on [*Pan*] íobie rozłiał po tey ziemi *RejPos* 53.

Szereg: »rozsiać a rozmnożyć« (1): nieprzyiaciel przyízedłszy w nocy/ tho íeft/ chytrze/ cícho/ á potáiemnie/ rozłiał á rozmnożył ten złościwy kákol/ w wiernym nálieniu iego [*Pana*]/ á w they pńzenicy wdzięczney iego. *RejPos* 54.

2. *Rozgłosić, rozpowszechnić; dissipare* *Mącz* [co] (13) : Dissipare famam alicuius rei, Rozsiać nieyáką sławę. *Mącz* 396a; iłz oni Athánázyulzá/ tylko dla tego zbywáli/ żeby iad fwoy kácerłki y Arryáńłki/ rozsiać beśpiecznie mogli. *SkarŻyw* 389; [rozmowa *Kajfasza z Annaszem*] Ieflićby Kryftus zmartwychwłtał/ Dopieroćby fwoy błąd rozsiał. *MWilKHist* D2.

rozsiać komu (2): Ale czekác było trzebá/ áby dorofł/ ten ktory wzroft y pomnozenie wřzytkiemu ftworzeniu dáie/ á żeby nam pierwey zbáwienną náukę podał/ y rozsiał fwoię S. Ewángelią *SkarŻyw* 113. Cf *Zwrot*.

rozsiać między kim (1): Y owłlfem głupi á nye vczony trudno błąd yáki wymyflić/ álbo wymyflony przez infle/ tfirdzić/ á myędzy ludźmi rozsiać może. *KromRozm II* p.

rozsiać po kim [= *między kim*] (1): mám ták rozsiać te dwie cnoćie po ludziách [!]/ iżby káždy człowiek był ich vcześnikiem? *GórnRozm* N2v.

rozsiać po czym (4): Iáko nas [*Pan Jezus*] y w tey Ewányeliey łáłkáwie á miłóćiwie vczyć raczy/ iáko fłowá iego święte/ ktore on tu rozsiał po wřzey fzyrokości zyemie/ w fercá fwe przyymowác mamy *RejPos* 63; Ten tedy Cefarz/ chcąc to kácerłstwo wznowić y po wřzytkim páńłtwie fwym rozsiać: zezwał do páłacu fwego Bifkupy y mnichy ze wřzytkiego páńłtwa fwego *SkarŻyw* 299, 119, 278.

rozsiać w czym (1): *WujNT* 652 cf *Szereg*.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia w zdaniu nadrzędnym (1): A potym też rozsiał [*Pan*] wolą náuki fwey świętey/ iáko to nalienie narodu ludzkiego iemu ku czći rość á fzyrzyć fie miało *RejPos* 52v.

W charakterystycznych połączeniach: rozsiać błąd (2), *cnotę, ewanjeliją* (2), *jad kacerski, jednoistność Syna z Ojcem, kacerstwo, naukę (wolą nauki)* (3), *sławę, słowa, wiarę*.

Zwrot: »szYROKO rozsiać [komu czym przez kogo]« (1): Abowiem ácz nam był fzyroko od początku fwiátá Pan rozsiał prawdziwą náukę fwoię/ iuż fłowy fwoiemi/ iuż przez Proroki á Pátriárchy fwoie/ [...] Ale iż rozum człowieczy/ [...] temu fproftác nie mogł. [...] zesłał ná fkończeniu fwiátá Syná fwego iedinego *RejPos* 64.

Szereg: »rozsiać i szczepić« (1): tá lámá ieft prawdziwa Ewángelia/ ktorą Apoftołowie y ich potomkowie w kościele rozsiałi y fzczepili: A inne poślednie *WujNT* 652.

Synonimy: 1. rozsytać; 2. rozgłosić, roznieść, rozśławić, rozszerzyć.

Formacje współrdzenne cf SIĄC.

Cf **ROZSIANIE, ROZSIANY**